

STADSWANDELINGEN

De beste manier om Leeuwarden te ontdekken is met één van onze tours mee te gaan. Wij verzorgen het hele jaar door stadswandelingen. Onze gidsen kennen de verborgen plekken van de stad en vertellen graag over haar historie, maar weten ook de leukste winkels en mooiste graffiti te vinden. Natuurlijk weten ze ook waar je na de tour lekker kan eten of drinken.

De **Leeuwarden Tour** begint elke dinsdag en donderdag om 13:30 uur en zaterdag om 12:00 uur. Op deze tour vertellen we verhalen over de naam Leeuwarden, Mata Hari, ons koningshuis en bezoeken we een oud theater! Elke vrijdag beginnen we om 15:00 uur met de **Friese Verhalentour**. We vertellen je iets over de Friese Taal, Oranjekoek, de Elfstedentocht en bezoeken de prachtige Statenzaal! Elke zaterdag om 14:00 uur lopen we een **Culturele Hoofdstad Tour** en vertellen we je waarom Leeuwarden Culturele Hoofdstad is geworden, wat is *iepen mienskip*? En wat M.C. Escher en Rembrandt met Leeuwarden te maken hebben.

Het **startpunt** van onze tours is het Oldehoofsterkerkhof, het plein voor de scheve oldehovetoren. **Prijs:** Aan het einde van onze tours mag je zelf bepalen wat je de tour waard vindt middels een vrijwillige bijdrage. Vanwege de grote drukte in 2018 raden we je wel aan om je **aan te melden** via onze website!

Taal: onze stadswandelingen zijn in het Nederlands! Voor de tour van zaterdag om 12:00 uur is er een extra gids aanwezig voor een Engelstalige tour en t/m 3 nov. 2018 doen we zaterdag om 16:00 uur een Duitstalige Leeuwarden Tour.

Naast onze wekelijkse wandelingen bieden wij ook een aantal **thematische tours** aan. Zoals de **Planeet Escher Tour**, Street Art Tour, Mata Hari Tour en de Bier Tour. Het is ook mogelijk om een stadswandeling **exclusief te boeken voor eigen gezelschap**. Dit kan op elk moment van de week, het hele jaar door. Stuur ons een e-mail naar info@aguidetoleeuwarden.nl of bezoek onze website. Wil je ons gelijk bereiken? Je kunt Henk appen op +31 615314728. www.aguidetoleeuwarden.nl

Lekker ite

Dit is Fries voor eet smakelijk! **Koffie, thee & lunch:** Voor het leukste personeel en de lekkerste lunch, koffie en brownies ben je van harte welkom bij **Brownies & Downies 1**. Voor heerlijke, verse en huisgemaakte gebak, lunch en smoothies ga je naar **Barrevoets 2**. **Douwe Egberts Café 3** is de gezelligste huiskamer van de stad met goede koffie en goed gezelschap. Voor de lekkerste koffie (to go) en een beetje Friese zoetigheid ga je naar **Mauk's Coffee 4**. Bij **Laura & de Chef 5** kun je heerlijk ontbijten, lunchen en in het weekend Pintxos eten in een hip interieur. Voor een eerlijk en bewust ontbijt of lunch ga je naar **Broodje Bewust 6**. Zoek je een leuke plek met bio koffie en taart om ook je kinderen mee naar toe te nemen, ga dan naar **Blikspuit 7**.

Koffie, thee, lunch of avondeten: Bij de volgende plekken kun je naast koffie of lunch ook terecht voor het diner. **Post-Plaza 18** serveert de lunch en diner in het Grand Café, gevestigd in het oude postkantoor van Leeuwarden. Wacht niet op bijzondere momenten maar maak gewone momenten bijzonder bij **Proefverlof 19**. Voor een gastvrije lunch, diner of tussendoortje ben je op het zonnige terras van **De Walrus 20** van harte welkom. **Brasserie de Spiegelaar 21** heeft het mooiste uitzicht op de Waag. **Grandcafe Z 22** is de lunch- lounge en dinerplek in hartje centrum Leeuwarden. Hier ben je van harte welkom voor een goede lunch, een verrassend diner of de nummer 6 koffie van Nederland.

Restaurants: Bij **TOTT Leeuwarden 55** vind je de de lekkerste huisgemaakte, op houtskool gegrilde saté! **Eetcafé Spinoza 56** is het gezelligste restaurant van het Noorden met ook een goed veganistisch menu. Laat u verrassen bij **By Us 57**. Probeer eens wat anders en ga voor Afghaanse Tapas bij de **Leeuwarden lounge 58**. Voor echt goed biologisch Fries eten ga je naar **Eindeloos 59**. Op enkele minuten wandelen vanuit het stadscentrum ligt **Wannee 60**, hier koken ze vanuit het concept van de Dutch Cuisine (Rengerslaan 8).

Cafés en pubs: **Speciaalbiërcafé de Markies 61** is het walhalla voor liefhebbers van speciaalbiërcafé in Friesland! Het biërcafé heeft meer dan 250 speciaalbiëren op de bierkaart en daarnaast 10 wisseltappen. **Café de Stee 62** is een bruin café voor iedereen! Specialiteit: Gin Tonics, Speciaal biërcafé en Hollandse bittergarnituur tot sluitingstijd. Bij de Irish Pub **Paddy O'Ryan 63** hebben ze veel verschillende biëren op de tap en kun je ook heerlijk eten. Als je lokaal biërcafé mee naar huis wilt nemen als souvenir, ga dan langs bij **Drankenspeciaalzaak Jelle 64** of **Priuw 26**.

Cultureel Verantwoord

In Leeuwarden kun je prachtige **Street Art** vinden. In de prinsentuin zie je een portret van **Saskia van Uylenburgh 68**, de vrouw van Rembrandt. Ze is in 1612 in Leeuwarden geboren en 400 jaar later heeft Klaas Lageweeg haar gepixeld weergegeven. Roy Schreuder heeft **M.C. Escher 66** vereeuwigd op een elektriciteitskastje. Een stukje verderop heeft LJ van Tuinen een portret van **Maria Louise 67** gemaakt. Als je goed om je heen kijkt ontdek je nog veel meer, zoals de **Alma-Tadema** muur van Harke Broersma in de Oude Doelensteeg! Nog meer ontdekken? Boek onze Street Art Tour of kijk op leeuwarden.streetartcities.com!

Museum fans hebben genoeg te kiezen in Leeuwarden. In het **Fries Museum 8** ontdek je het verhaal van de in Leeuwarden geboren M.C. Escher, maar ook het Fries verzetsmuseum, het Ferhaal fan Fryslân en een etage over moderne kunst. Vanaf 25 november presenteert het museum **Rembrandt & Saskia: Trouwen in de Gouden Eeuw!** In **Keramiekmuseum Prinsessehof 9** neemt de tentoonstelling **Made in Holland: 400 jaar wereldmerk** (vanaf 2 juni) je mee naar de hoogtepunten uit de Nederlandse keramiek. Ga met je gezin op avontuur in het prijswinnende **Natuurmuseum Fryslân 10** en ontdek de wonderere wereld van de grutto (officieel programma LF2018). **'t Andere Museum 11** heeft een grote collectie oldtimers, radio's, meccano, treinen en textiel. Of kom (sfeer) proeven bij het **Beerenburger Museum 12**. **Museum de Grutterswinkel 13** is een ouderwetse supermarkt en in de **Museumhaven 14** liggen oude schepen van minstens 50 jr. oud. Het **Pier Pander museum 15** toont het werk van deze Friese beeldhouwer. **Historisch Centrum Leeuwarden 16** vertelt het verhaal van Leeuwarden. Het informatiecentrum **Tresoor 17** vertelt met verschillende tentoonstellingen het verhaal van de (Friese) cultuur en geschiedenis onder het motto 'Ssstt...! Hier fluistert de tijd'.

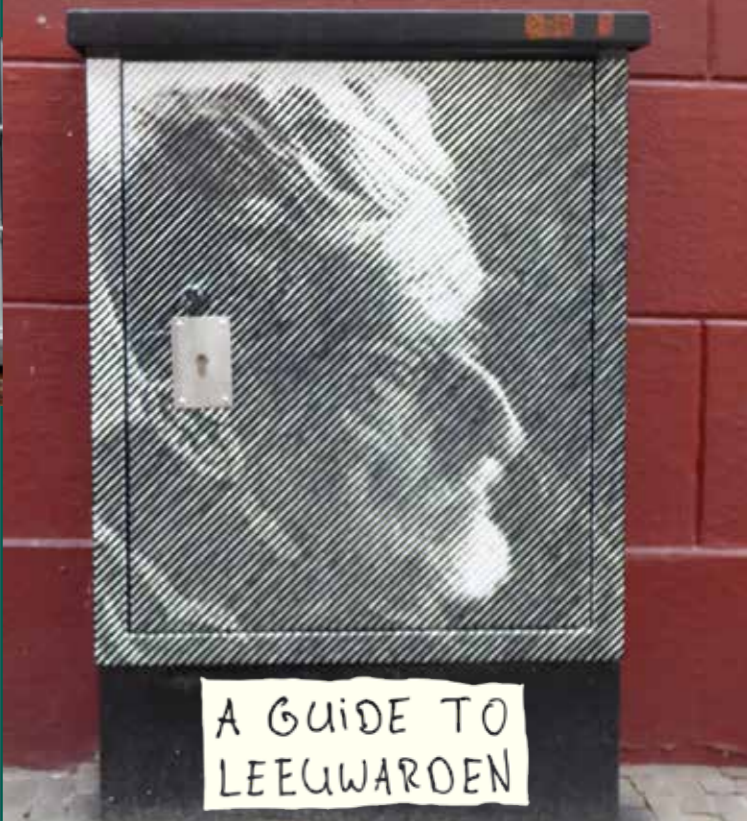

Culturele Hoofdstad van Europa

Leeuwarden draagt in 2018 een jaar lang de titel Culturele Hoofdstad van Europa! Het thema is *iepen Mienskip*: Fries voor open gemeenschap. In de 'vrijstaat' **Lân fan taal** zijn alle talen welkom. Op het Oldehoofsterkerkhof staat bezoekerscentrum **Obe 47**. Hier ontdek je alle 6.720 erkende talen en het meertalige kunstwerk van Tim Etcells! De prinsentuin is in 2018 omgedoopt tot talentuin. Hier kan jong en oud spelen met taal. Bezoek ook **talenpaviljoen MeM 48** en geniet er van vele optredens en activiteiten. Elke week staat een andere taal centraal en de bediening is in handen van doven en slechthorenden. Hoe ga je daar mee communiceren? In **paveljoen Liwwadders 49** ontdek je het verleden, heden en de toekomst. Een stukje verderop heeft Martin Sale Brouwer met de *mienskip* een openbare **kunstroute 50** aangelegd met het thema 'Een wereld vol Kleur'. Henk Dillerop heeft aan de Westerkade 7 meer dan 500 lokale kunstenaars een blokkeerplaatje van **20x18cm** laten beschilderen **51**. Droom weg bij de fontein van Jaime Plensa **52** of waan je op het wad in het **waterpanorama 53**. Begin bij **Kunstacademie Friesland 54** een route langs 24 kunstwerken die gemaakt zijn van Wilgentenen! Ga op zoek naar oplossingen van de toekomst in de kanselarij waar je **Places of Hope 58** kunt bezoeken. Wil je gewoon een arthouse film kijken? Ga dan naar **Sliker Film 8**. **Neushoorn** en **Podium Asteriks 43** programmeren een *never ending orchestra*. Bij **Stadsschouwburg de Harmonie** staan er *strangers on stage* en **Tryater** doet een stuk over *wereldburgers van de Voorstreek*. Het programma van Culturele Hoofdstad is eindeloos. Kijk voor het volledige programma op www.2018.nl of bezoek het **LF2018 infopunt 1** in de **Stadssoase**. En wil je meer weten, loop dan vooral met ons mee op de **Culturele Hoofdstad Tour**.

Plattegrond Leeuwarden

Free Tours / Stadswandelingen

Stadswandelingen Leeuwarden Free Tours

- Elke Di & Do 13:30 Leeuwarden Tour*
  - Elke Vrijdag 15:00 Friese Verhalen Tour
  - Elke Zaterdag 12:00 Leeuwarden Tour
  - Elke Zaterdag 14:00 Culturele Hoofdstad Tour
  - Elke Zaterdag 16:00 Leeuwarden Tour*
- * t/m 3 november 2018

Start: Onze stadswandelingen beginnen op het Oldehoofsterkerkhof, het grote plein voor de Oldehove (de scheve toren). Onze gidsen wachten bij de ingang van **Obe 47**. Dit is tegenover de muurschildering van Maria Louise **67**. **Aanmelden** via onze website!

Free Tour: Betaal zelf wat jij de tour waard vindt!

Kijk op onze website voor meer informatie, extra tours en om te reserveren: www.aguidetoleeuwarden.nl
E-Mail: info@aguidetoleeuwarden.nl
WhatsApp: 0031 615314728

WELKOM in LEEUWARDEN

Welkom in de hoofdstad van Fryslân, start- en finishplaats van de Friese Elfstedentocht en in 2018 Culturele Hoofdstad van Europa! Leeuwarden heeft zo'n 96.000 inwoners. Het is groot genoeg om zichzelf een stad te noemen, maar meestal voelt ze als een dorp. En dat vinden wij eigenlijk wel fijn. Het is ook een historische stad waar de eerste bewoners zich al tussen 100-300 na Chr. vestigden. In 1435 kreeg Leeuwarden stadsrechten. Zijn hoogtijdagen kende de stad in de 16e en 17e eeuw. Sporen van deze geschiedenis zijn door de hele binnenstad te zien. Graag nemen wij je mee op onze stadswandelingen langs de mooiste plekken van Leeuwarden!

De mooiste bezienswaardigheden hebben we ook op deze kaart gezet. Een echte must-visit is de **Blokhuispoort 43**. Dit was tussen 1580 en 2007 een gevangenis! Het is nu omgevormd tot het culturele hart van Leeuwarden. Tussen 1584 en 1747 was Leeuwarden de Hofstad van de Friese Nassau's. Dit zijn de voorouders van de **Nederlandse koninklijke familie**. De sporen van hun verblijf zijn nog steeds te vinden in Leeuwarden. Het **Stadhoudelijk Hof 39** was hun paleis, de **Prinsentuin** hun lusthof en ze gingen te kerk in de **Grote of Jacobijnerkerk 35** (open: elke zat 13:00-16:00, 1 juni-8 sept di-zat 11:00-16:00).

Bekijk de stad ook van boven! Vanaf april tot oktober kun je de scheve **Oldehove 32** beklimmen (ma-vri 11:00-17:00, zat-zon 13:00-17:00). Entree is €3,50 en boven op de 40m hoge toren heb je een mooi uitzicht over de stad. Tussen juli en 15 september (woe & zat 14:00-16:00) kun je ook de toren van de **Sint Bonifatiuskerk 37** beklimmen, met 85 meter nog steeds de hoogste kerktoeren van Friesland. Entree is €1,50. Liever met de lift? Elke zaterdag kun je de **Achmeatoren 45** beklimmen, met 114m het hoogste gebouw van Friesland. Entree is €3,00 en kaartjes haal je online of onderaan de toren bij de vvv.

Ontdek Leeuwarden vanaf het water en je zult een hele andere stad zien. Huur een kano of SUP (citysup.nl) vanaf het **Stadsstrand C** of huur een elektrische open boot van **Greenjoy B** (greenjoy.nl) aan de Willemskade 1 of bij de Blokhuispoort. Je kunt ook mee met een praamtocht door de grachten van Leeuwarden. **Stichting Praamvaren Leeuwarden D** doet rondvaarten van april tot oktober (praamvarenleeuwarden.nl). Kaartjes haal je bij **Van der Velde 29** of de **vvv I**.

Verken je liever de omgeving op de fiets? Huur dan een fiets bij **Fietsstation 058 F** en fiets 'de 8 van Grou' of bezoek één van de stinzen in de omgeving zoals het **Poptaslot** in Marssum (jul-aug) of de **Dekema State** in Jelsum (apr-okt).

Funshoppen

In de kleinere straatjes zoals de Nieuwe Oosterstraat, Vijzelstraat, Naaau, Kleine Kerkstraat, St. Jacobstraat en op de Kelders vind je de leukere winkeltjes. Geniet van het beste ijs in de stad bij **La Venezia 24**. En als het lekker was, zeg dan: *'It koe minder*. Dat is de lokale manier om iets positiefs te zeggen. **De Plumgraaff 25** verkoopt cadeautjes om te geven of te houden. Proef bij **Priuw 26** alle Friese Streekproducten bij de Leukste Winkel van Nederland! **Ny-Na 27** is een winkel vol met kleurrijke kleding en spullen die iedereen een beetje gelukkiger maken. Zeg hallo in het lokale dialect Liwwadders: *'A goeie'* (ah-goei-juh) en doe je boodschappen vrijdag op de **Markt 28**. De mooiste boeken koop je in de mooiste boekwinkel van Leeuwarden, **Van der Velde 29**. Oefen de zin *bûter, brea & griene tsiis* terwijl je de beste Friese kaas koopt bij **De Zuivelhoeve 30**. Wil je meer over het Fries weten of zoek je Friese souvenirs? Ga dan bij **Afûk 31** langs. Meer souvenirs vind je bij de **VVV I**. Sophialaan 4 (ma 12:00-17:00 di-vri 9:30-17:00 zat 10:00-15:00) of Oldehoofsterkerkhof 2 (ma-zat 11:00-15:00). Hier kun je uiteraard ook terecht met vragen over de stad. Voor meer vragen, informatie en gadgets kun je ook naar het **Culturele Hoofdstad 2018 Infopunt 1** in de **Stadssoase** gaan (ma-zat 9:00-17:00, zon 10:00-16:00). Voor nog meer informatie kijk op: mooileeuwarden.nl of friesland.nl.
Op zoek naar een WC? **Obe 47** heeft openbare WC's en bij alle winkels en cafés met deze *iepen húske* sticker, mag je ook gratis plassen. Aardig, hè!

De meeste winkels zijn geopend van 10:00-18:00. Op maandag gaan ze om 13:00 open. Donderdags is er koopavond en gaan de winkels om 21:00 dicht en zaterdag om 17:00. Supermarkten zijn wel langer geopend. Zondags zijn sommige winkels van 12:00-17:00 geopend. Elke laatste zondag van de maand zijn er extra activiteiten op Mooie Zondag!